

MARIBORSKI VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

„JUTRA“

Hitlerjeva deklaracija brez okraskov

NEVARNOST RAZOROŽITVE BREZ ZADOSTNIH GARANCIJ.

Po zastanku dela na ženevski razorožitveni konferenci in po Rooseveltovi poslanici je nastal na svetu trenutek nestrpnega prisluškovanja Berlinu. Vse je nervozno pričakovalo, kaj bo rekel Adolf Hitler na izredni seji državnega zbora, saj je bilo prav od njegovih besed odvisno, ali se bo kolo ženevskih prizadevanj zopet zavrtelo dalje ali pa bo še bolj trdovratno obstalo. Skoraj vsi diplomati in državniki so se bali Hitlerjeve intransigence, zato so potom izjav, poslanic in tiska izvršili nanj še v zadnjem trenutku koncentrično presijo. Najmočnejša je bila vsekakor Rooseveltova. Kdor bi bil mislil, da ta presija vsaj na nek način ne bo delovala, bi se bil zelo motil. Hitler in njegovi niso tako neumni, da bi bili spričo takega položaja vrgli vsemu svetu rokavico. Zato je bil govor nemškega državnega kancelarja na zunanaj zelo miren, popustljiv in spravljiv. Tiste, ki verjamejo besedi, je celo presenetil.

Če pa analiziramo Hitlerjeve besede, opazimo kljub silni diplomatski opreznosti in zunanji pomirljivosti, da v poslednjem bistvu niso prav nič spremenile sedanjega nemškega stališča! Hitler se ni odrekel nobeni stari zahtevi; ohranil je vse, samo da v drugačni, diplomatsko-bretkani in nejasni obliki, ki se da bona fide tolmačiti tudi drugače, nekako tako, kakor jo tolmačijo v Londonu in pretežno tudi v Washingtonu. Kaj je Hitler torej prav za prav dejal? Da so mirovne pogodbe zlo, ki povzročajo vse povojne spore, da so bile Nemčiji naložene obveze, zlasti reparacije in omejitve vojaškega značaja krivične, da je bila naložitev krivde Nemčiji za svetovno vojno zločin in da se bo nemška nacionalna vlada z vso silo uprla perfektivaciji takega razvoja v bodoče. Njen cilj je in bo zahtevati revizijo, utemeljeno v pogodbah in hoče, da velja pravica enakosti za vse. In nadalje: »Nemčija se je razorožila in izpolnila versajsko mirovno pogodbo še preko mej pravice in razuma. Nemčija je neprimerno razorožena v primeru z drugimi narodi in je dala vsa jamstva za varnost, ki so se od nje zahtevala. Vkljub temu pa je pripravljena dati nova jamstva, toda pod pogojem, da se tudi druge države razorože do njene stanja.« Nadalje pozdravlja Rooseveltovo poslanico ter pravi, da je Nemčija pripravljena podpisati dokument o nenapadanju, toda ne vlada ne nemški narod

se ne bosta pod nobenim pogojem obvezala, da bi podpisala kaj takega, kar bi zapečatilo za večne čase nemško diskvalifikacijo; vse grožnje, da bi to od Nemčije dosegli, bodo jalove in bodo nasprotno po sili razmer pripravile do tega, da bodo mirovne pogodbe same definitivno izgubile svojo veljavo!

Spričo teh osnovnih besed Hitlerjeve deklaracije izgubljajo vsi okraski v svojo veljavo in so samo diplomatsko maskiranje resnice! Toda vendar, če bi šlo res samo za likvidacijo razlik, ki so bile ustvarjene z mirovnimi pogodbami in bi ta likvidacija vodila do mednarodnega pomirjenja in do rešitve vseh sedanjih perečih vprašanj, potem bi zadoščevalo tudi to, kar je Hitler povedal. V resnici pa stoji stvar drugače in postanejo takoj jasne, če si zastavimo le eno samo vprašanje: Kdo bo dal garancijo, da bo Hitlerjeva Nemčija mislila in delala tako tudi tedaj, ko bo dosegla enakopravnost? To vprašanje spričo izkušeni, ki jih imamo z Nemčijo, ni odveč. Spominimo se samo na l. 1914. in na brezvestno nemško prekršitev veljavno podpisane pogodbe o belgijski neutralnosti! Spominimo se pa tudi na tolikokrat poudarjene cilje narodnih socialistov glede poslanstva nemškega naroda in dela za Veliko Nemčijo! Spominimo se pa naposled tudi na kršenje dosedanjih obveznosti glede prepovedi oboroževanja!

Hitlerjev govor je bil zato spričo svoje navidezne preudarnosti, uvidevnosti in miroljubnosti dosti bolj nevaren za mir Evrope, kakor bi bila odkrita grožnja! Ta govor je zmedel že sedaj London in Washington, da gleda krivca za nastale razmere ne v Berlinu, temveč v — Parizu! Če bosta zato Anglija in Amerika ostali dosledno pri svoji enostranski presoji Hitlerjeve deklaracije, potem se prav lahko zgodi, da bosta na Francijo tako pritiskali, da se bo morala naposled že iz moralnih ozirov vdati in privoliti v razorožitev, ne da bi dobila zadostne garancije. Če se pa to zgodi — in izključeno ni — potem bo pomenila razorožitev dejansko le potuho Nemčiji, Italiji in Madžarski, ki se bodo lahko nemoteno pripravljale za bodoče napade. Kajti v kontrolo, ki bi res preprečila tajno oboroževanje, absolutno ne verujemo! V Franciji so sprejeli Hitlerjeve besede nezaupno, in so imeli prav. Bodo sedaj dovolj močni, da bodo uveljavili svoje edino pravilno stališče?

Besedam naj slede dejanja!

STALIŠČE FRANCIJE IN ANGLIJE DO HITLERJEVE DEKLARACIJE. REŠEVANJE SE BO ŠELE ZAČELO.

PARIZ, 19. maja. Listi objavljajo poročila svojih dopisnikov iz glavnih političnih in diplomatskih središč o vtisih, ki jih je napravil nanje govor državnega kancelarja Hitlerja. Francoski tisk splošno piše, da bi se mirovnih želj nemškega državnega kancelarja prav radi veselili, če ne bi nasprotno njegovim izjavam vzbujala nezaupanja dejanja njegove stranke. Poročevalci francoskih listov iz Londona in Ženeve sporočajo svojim uredništvom, da se opaža v tamkajšnjih krogih nekako čakajoče stališče. »Excelsior« piše, da bo morala sedaj nemška delegacija, ki je v Ženevi odklonila diskusijo o tajnih dokumentih nemške oborožitve, stvarno dokazati trditve državnega kancelarja Hitlerja. Nemčija se bo morala izjaviti, ali je pripravljena razpustiti svojo državno brambo in jo spremeniti v milico s kratkoročnim službovanjem, ali pa namerava obdržati oboje. Prav tako pa se bo morala Nemčija

izjaviti glede mednarodne kontrole oboroževanja, torej glede vprašanja, o katerem je doslej vztrajno molčala. Na te njene izjave čakajo napeto Pariz, London in Washington.

PARIZ, 19. maja. Kakor se poroča iz Londona, so eksperti zunanega urada v vseh podrobnostih analizirali izjave nemške državne vlade. Angleški krogi so zadovoljni z usmerjenim tonom Hitlerjevih izjav in se pričakuje, da bo Nemčija v Ženevi sprejela Macdonaldov razorožitveni načrt. Seveda se bo pa sedaj videlo šele iz dejanj nemške delegacije v Ženevi, koliko se krijejo Hitlerjeve besede z njegovo praktično politiko. Po mnenju angleških političnih krogov bo nemška zunanja politika odsej stremela za tem, da si pridobi čim več potrebne časa. Kljub temu pa se pričakuje, da bodo Nemci sprejeli angleški razorožitveni načrt brez vsakih zadržkov.

Položaj v Ženevi po nemški deklaraciji

SESTANEK GENERALNE KOMISIJE ODGODEN ZA TEDEN DNI. NEMČIJA BO ZNOVA OBRAZLOŽILA SVOJE STALIŠČE. ATMOSFERA SE JE IZBOLJŠALA.

LONDON, 19. maja. Sestanek generalne komisije razorožitvene konference je zopet odgoden do prihodnjega petka. To je bilo storjeno zato, da se omogoči navzočnost nemškega zunanega ministra barona von Neuratha, ki bo vodil nemško delegacijo. Kakor se pričakuje, bo baron von Neurath podal v vseh podrobnostih izdelano nemško stališče napram predloženemu načrtu konvencij za standardizacijo kontinentalnih vojsk, zaradi katerega predloga je tudi zašla ženevska razorožitvena konferenca na mrtvo točko.

LONDON, 19. maja. Atmosfera, v kateri se bo ponovno sestala generalna komisija razorožitvene konference, je vsekakor izboljšana s predvčerajšnjim Hitlerjevim govorom. Pomirljivi ton tega govora je pozdravil ves angleški tisk, ki je zlasti naglasil, da ni bilo v njem nobenega odmeva von Neurathovih ostrih zahtev po enakosti pri oborožitvi, niti proslavljanja vojne v govoru podkancelarja von Papena. »Times« priznava, da je odstranjen strah pred skorajšnjo krizo in poudarjajo, da je jedro govora nasprotno delu nemškega delegata v Ženevi. V Hitlerjevem govoru je bilo opaziti močan vpliv Rooseveltove poslanice

in Hailshamovega govora, ki je naglasil, da bo v primeru, da bi se pričela Nemčija posluževati nasilnih metod, posegel po istih sredstvih tudi ostali del Evrope, Francija in Anglija pa še posebej. Položaj je sedaj močno olajšan. Glavni problem pa je, kako zadovoljiti Nemčijo s ponudbami progresivne enakosti v oborožitvi in kakšna jamstva bi mogla nuditi za svoje namere. En sam govor ne more vrniti vsega izgubljenega zaupanja, vendar pa je omogočil sklicanje generalne komisije razorožitvene konference.

Vse težave na poti do razorožitve je povzročilo narodnosocialistično gibanje pri narodih, ki so mejaši Nemčije. Ta strah bo odstranjen, ko bo podana odgovarajoča varnost. Če bo storil Hitler to, bo storil za mir več kakor kdorkoli. Vse zanimanje velja sedaj Ženevi, kjer se morajo odstraniti slabe misli, ki so se doslej pojavljale o tajnem oboroževanju Nemčije. To je pa mogoče le tedaj, če bodo vse države odkrito sprejele stajno razorožitveno komisijo, ki jo vsebuje načrt angleške konvencije. Vsa rešitev najbolj perečih ženevskih vprašanj je torej zaenkrat odvisna v prvi vrsti od Nemčije.

Amerika ne prevzame obveznosti

TEORIJA IN PRAKSA ZDRUŽENIH DRŽAV. — OSTRA KRITIKA FRANCOSKEGA TISKA. — »PARIS MIDI« O POSLANICI.

WASHINGTON, 19. maja. V Beli hiši izjavljajo, da ne bodo izšle iz ameriškega predloga o razorožitvi za Ameriko nobene posebne obveznosti. Amerika se bo čutila vezano samo v naslednjih točkah: 1. Če bodo vsi ostali narodi ukinili ofenzivno orožje, bo to storila tudi Amerika. 2. Če se vsi narodi zavežejo, da ne bodo napadali tujih ozemelj, bo pristala na to tudi Amerika. 3. V primeru sklepa takega sporazuma, je Amerika pripravljena razpravljati z ostalimi narodi, čeprav ne bo sklenjen formalni konzultativni pakt.

PARIZ, 19. maja. Po Rooseveltovih gestah, ki so pokazale njegovo zanimanje za velike probleme po washingtonskih razgovorih, je v francoski javnosti močno naraslo upanje, da bo Roosevelt, ki pripada isti stranki, kateri je pripadal tudi pokojni Wilson, našel način, da izpolni Wilsonovo obljubo, po kateri bi Združene države jamčile za varnost v Evropi. Tisk pa

naglašja sedaj, da ni v Rooseveltovi poslanici niti besede o varnosti. Med vsemi listi je izrekel, kakor se zdi, najostrejšo kritiko včerajšnji »Paris Midi« izpod peresa svojega sotrudnika v gospodarskih in finančnih vprašanjih Gagenea. »V zvezi z mirom zahteva predsednik Združenih držav razorožitev brez zjamčene varnosti. Glede denarja zahteva stabilnost, med tem pa je prav on sam tisti, ki je namenoma izzval nestabilnost dolarja. Osvobojenje svetovne trgovine? Kaj ni prav Amerika, ko je nastala kriza, prva pretirano dvigala leto za letom svoje carinske tarife? Kar se tiče načrta o dvigu nivoja cen naj navedemo vir tega načrta: Amerika je prezadolžena. Amerika želi dvigniti cene. To ni specifično ameriški fenomen, marveč mednarodni pojav, ker bi v tem drugem primeru ta pojav ne koristil ameriški zunanji trgovini zato, ker bi se dvignile istočasno cene na vseh tržiščih.«

ODLIKOVANJE NAŠIH DELAVCEV.

BEOGRAD, 19. maja. Nj. Vel. kralj Aleksander je odlikoval predsednika jugoslovanskih delavskih društev v Nemčiji Pavla Bolho, podpredsednika te zveze Franca Doberška in voditelja jugoslovanskega delavstva na Nizozemskem Ivana Zupanca z redom Jugoslovanske krone petega razreda. Odlikovancem je izročil odlikovanja danes dopoldne zastopnik zunanega ministra g. dr. Kramer na prav svečan način.

NEMČIJA PROTI BEGU KAPITALA.

BERLIN, 19. maja. Nemška državna vlada je izdala poostrene ukrepe proti begu kapitala iz države. V bodoče bodo tudi navadne pisemske pošiljke podvržene na tančni državni kontroli. Prestopki se bodo kaznovali z ječo do 10 let.

KONGRES OBRNTNIKOV.

SUBOTICA, 19. maja. Prihodnji mesec bo tukaj vsedrjavni obrtniški kongres, za katerega so vse priprave v polnem teku. Na posebni seji predstavnikov občine in obrtniških organizacij je bilo sklenjeno, da bo storila tudi mestna občina s svoje strani vse, da bo kongres čim lepše uspel. Kongres bo 18. junija in ga bo otvoril predsednik zveze jugoslovanskih obrtnikov Milan Stojanović. Udeleženci kongresa bodo imeli na železnicah 50% popust.

NORMAN DAVIS PRI DALADIERJU.

PARIZ, 19. maja. Daladier je konferiral z Normanom Davisom. Prepričal ga je, da bo Francija v Ženevi podpirala stališče Združenih držav v razorožitvenih vprašanjih.

Dnevne vesti

Jetika — sovražnica mladine

Širokopotezna akcija Protituberkulozne lige. — Protituberkulozni dnevi. — Apel na vsa človekoljubna srca.

Za letošnje protituberkulozne dneve so določeni 19., 20. in 21. maj. Za te dneve je določeno vsako leto posebno geslo in se letošnje leto glasi: »Tuberkuloza je sovražnica mladine!« To geslo se je izbralo radi tega, ker si kruta jetika izbira največ žrtev zlasti med mladino in zaradi tega, ker je jetika pri nas močno razširjena in bo borba proti tej morilki človeštva uspešna šele tedaj, če bomo pred to morilko zavarovali naša mlada pokolenja.

Kakor v prejšnjih letih, bodo tudi letos lige in društva za pobijanje jetike po vsej državi razvila obširno propagandno akcijo, ki jo podpirajo tudi državne oblasti. Pomagale pa bodo vse šole, kjer bodo poleg učnih moči tudi zdravniki razlagali mladini veliko nevarnost zavratne morilke in dajali nasvete za obrambo. Vršila se bodo predavanja s pomočjo skioptičnih slik in filmov.

Dejstvo, da pomori jetika v naši državi okrog 50.000 ljudi, da torej ugrabi na dan 110 oseb, je resen memento, da moramo v borbi proti tej morilki sodelovati vsi, ki nam je pri srcu bodočnost naše mladine in bodočnost naše domovine. Pouk o jetiki in o obrambi proti njej je nujno potreben, ker imamo v naši državi poleg smrtnih žrtev jetike nad 250.000 akutno bolnih in nevarnih za okolico, pol milijona pa takih bolnikov, ki sicer niso nevarni, vendar potrebni si-

stematičnega zdravljenja. Te številke dovolj zgovorno pričajo, kako nevarna je jetika našemu narodnemu življenju in našemu narodnemu premoženju. Uspešno zdravljenje bolnika z odprto tuberkulozo zahteva dolgotrajne zdravniške nege in povzroča ogromne stroške.

Tuberkuloza je sicer ozdravljiva, mogoče jo je zajeziti, neobhodno pa je potrebno o načinu varovanja in zdravljenja poučiti vsakega posameznika, zlasti še starše in mladino. Pouk je potreben vsem. Najboljša sredstva za obrambo jetike pa so naravne dobrine, kakor solnce, čisti zrak in voda.

Mariborska Protituberkulozna liga pa bo proslavila te dneve na ta način, da bo po svojih močeh zbirala prispevke za razne ferijalne kolonije, v katere bo poslala letošnje poletje otroke, ki bolehalo za jetiko. Zato je naša dolžnost, da podpremo akcijo po svojih močeh in da daruje vsak izmed nas kolikor pač more! Zadnje zdravniške preiskave so dognale, da je v Mariboru precejšnje število takih otrok, ki so potrebni nujne pomoči, da jih ne zagradi strašna morilka jetika in da jih ne iztrga naši bodočnosti. Naj naša javnost v teh dnevih vse to upošteva in priskoči na pomoč tistim najbednejšim, ki so pomoči nujno potrebni.

Prostovoljne prispevke za omenjeno akcijo sprejema tudi uredništvo »Večernika«, ki bo imena dobrotnikov sproti objavljalo.

Zetev smrti. Pretekli teden so umrli v Mariboru: Alojzij Peheim, trgovec in hišni posestnik, star 55 let; Ivan Weiss, zidar, 58 let; Štefka Dojčmanova, delavka, 35 let; Erna Francova, žena pekovskega pomočnika, 50 let; Drago Bišča, zasebni uradnik, 43 let; Ivan Drozg, monter, 38 let; France Cetl, krojaški mojster, 67 let; Rajko Fišer, mizarjev sin, 3 tedne; Rajko Ritošek, trgovec iz Marenberga, 43 let; Mirko Vihar, paznik, 40 let; Josip Högenhart, barvarski mojster, 60 let, in Marija Wüstnerjeva, zasebnica na Pobrežju, 81 let. N. p. v. m.!

Smrtna kosa na Tezmem. V četrtek 18. maja smo položili k večernemu počitku posestnika gospo Uršulo Stropnikovo. Blagopokojna je bila izredno dobra in skrbna mati svojih otrok, ki jih je kljub predvojnemu nemškemu pritisku vzgojila v strogo nacionalnem duhu ter jih pošiljala v zasebno nedeljsko slovensko šolo, da so se temeljito priučili slovenskega jezika. Dobri ženi bodi zemlja lahka, preostalim pa naše iskreno sožalje!

Opozorjamo naše naročnike in čitatelje na jutrišnji članek »U n s e r d e u t s c h e s M a r b u r g« kot na dokument »lojalnosti« dela našega nemštva in renegatstva!

Zadnja mladinska vprizoritev v letošnji sezoni. V nedeljo 21. t. m. priredijo v Narodnem gledališču kot naknadno proslavo unaterinskega dneva gojenke II. dekliške ljudske šole Ribičičevo igro »V kraljestvu palčkov«. Opozorjamo ponovno starše in ljubitelje naše mladine na lepo prireditev s prošnjo, da privedejo otroke v gledališče. Cene sedežem so dramske. Čisti dobiček je namenjen v prid Počitniškega doma kraljice Marije na Pohorju.

Jutri »Kralj Brkolin« v Studencih. Jutri zvečer ob 20. uri nastopi v Sokolskem domu v Studencih slavni poglavar palčkov »Kralj Brkolin« v režiji deške osnovne šole. Roditelji in prijatelji naše ljudskošolske mladine iskreno vabljeni!

Dvoje veleznimivih predavanj bosta aranžirala skupno tukajšnja Protituberkulozna liga in Državni zdravstveni dom za višje razrede mariborskih srednjih šol na verandi pivovarne »Union« jutri in v ponedeljek dopoldne od 9. do 10. ure. Predaval bo g. dr. Varl. Dobrodošlo je tudi ostalo mariborsko občinstvo.

Važno za mariborske kočijaže. Predstojništvo mestne policije obvešča mariborske lastnike kočij in polifajkrskih vozil, da so evidenčne tablice že prispale. Dobe jih na policiji v sobi štev. 18 med gradnimi urami

Trboveljski slavčki so se vrnili. Danes dopoldne ob pol 9. uri so se vrnili trboveljski slavčki s svoje turnee po Češkoslovaškem, kamor so zanesli našo pesem in dosegli s svojimi nastopi triumfalen uspeh. Vseposod, kjerkoli so nastopili, so bili nadvse ljubeznjivo sprejeti in pogoščeni in so bili za svoje nastope deležni vsesplošnega priznanja in laskave hvale. Zapustili so med severnimi brati najlepše vtise in spomine, kar priča, da so za prihodnje leto zopet povabljeni. Naši slavčki so nastopili dvakrat v Čeških Budjevicah, dvakrat v Plznju, dvakrat v Pragi, dvakrat v Hradcu-Kralovem, dvakrat v Olomouci, trikrat v Moravski Ostravi, štirikrat v Brnu, dvakrat v Bratislavi in na povratku v domovino na Dunaju. Mladim pevcem v Mariboru na kolodvoru ni bil prirejen oficijelni sprejem, ker se ni točno vedelo, kdaj bodo prispeli v Maribor. Pač pa jih je pogostila zopet ga. Vlahovičeva, ki jim je dala brezplačno zajtrk. Ob 9.38 so krenili iz Maribora v Trbovlje, kjer jih že z velikim hrepenenjem in navdušenjem pričakujejo njih svojci.

Članski sestanek krajevne organizacije JRKD za četrti mestni okraj. Jutri v soboto bo ob 19.30 v Beraničevi gostilni »Pri zlatem levu« na Vodnikovem trgu širši članski sestanek krajevne organizacije JRKD za četrti mestni okraj. Na sestanku bo poročal med drugimi tudi narodni poslanec g. dr. Pivko. Udeležba za člane je obvezna, vabljeni pa so tudi drugi.

Spored nedeljskega promenadnega koncerta. Na koncertu v mestnem parku bo v nedeljo igrala Schönherrijeva godba: Dostalovo koračnico »Volga«, Klimentovo ouverturo »Pomladansko vzbujenje«, Walteuflov valček »Mladostne sanje«, Fül lekruossovo fantazijo, Linkejevo pesem »Če me ljubiš«, Leopoldove »Jugoslovanske bisere« in Santeuginijevo »Zate, Rio Rita«.

V muzeju bo v nedeljo 21. t. m. ornitološka zbirka zaradi preurejevanja zaprta. Isti dan ob 11. uri pa priredi Muzejsko društvo poljudno vodstvo po muzejskih zbirkah, predvsem po rimskih spomenikih. Vse občinstvo vladno vabljeno!

Sokol Maribor I. bo imel v nedeljo letni telovadni nastop. Ob 14. obhod od Magdalenskega parka do letnega telovadišča v Koseskega ulici. Ob 15. nastop vseh društvenih oddelkov, sokolske konjenice, inženjerske podčastniške šole in 45. pehotnega polka. Ob 18. veselica, ki jo priredi odsek za gradnjo Sokolskega doma. Svira vojaška godba

Avstrija izganja naše delavstvo. Po nalogu avstrijskega izseljeniškega urada nameravajo avstrijska rudarska podjetja odpustiti vse jugoslovanske delavce kot represalijo, ker da so naše oblasti v zadnjih mesecih odredile izgon avstrijskih delavcev. Na Gornjem Štajerskem je prizadetih 250 jugoslovanskih rudarjev, ki pa so protestirali pri Delavski zbornici in pri jugoslovanskem konzulu v Gradcu radi ukrepov izseljeniškega urada. Značilno je, da je proti tem ukrepom protestirala tudi alpinska montanška družba in utemeljila, da so jugoslovanski delavci v njenih obratih najboljše kvalificirani.

Uprava mariborskega gledališča naproša vse one abonente ter gledališke abonente na blok, ki so kljub temu, da je sezona že zaključena, še v večjem zastanku s plačevanjem obrokov, da jih čimprej poravnajo.

SOKOL MARIBOR MATICA - 25. MAJA
REVUJA SODOBNE TELESNE VZGOJE

Trgovski pomočniški zbor in Zveza privatnih nameščencev v Mariboru priredita v nedeljo, dne 21. maja 1933 izlet na Pohorje. Zbirališče točno ob 5. uri zjutraj na Kralja Petra trgu. Vsi člani in prijatelji iskreno vabljeni!

Izlet na Vurberk. Društvo »Namos« priredi v nedeljo 21. t. m. izlet na Vurberk. Zbirališče je pred društveno pisarno v Grajski ulici ob pol 6. uri zjutraj. Člani in članice, udeležite se izleta v čim večjem številu.

Jadranska straža v Mariboru priredi v soboto popoldne in v nedeljo velik cvetlični srečolov. Cvetice so razstavljene v hiši Banovinske hranilnice. Srečke po dinarju. Segajte pridno po njih!

Pazite na berače! Vkljub strogim odredbam je vendarle beračenje v našem mestu še močno razvito. Ne da se kratkoma odpraviti, dokler se ne bodo berači brezobzirno zapirali. Ako bi se beračenje preprečilo z najstrožjimi sredstvi, bi ne bilo preveč nesreče, ker bi pravi reveži ne bili prizadeti. Beračijo namreč večinoma zdravi in močni ljudje, največ iz tujih krajev, iz Južne Srbije, Bosne, Dalmacije, posebno pa iz tujine. Vsi se izgovarjajo na brezposelnost. So med njimi nekateri res usmiljenja vredni in jih ne moreš brez daru odsloviti. Žalibog se ti pa usmiljenje včasih zelo slabo poplača. Te dni se je tak »berač« tih kakor mačka priplazil pred vrata v prvem nadstropju neke hiše, kjer ga je presenetila gospodinja in ga odpravila z dinarjem. Štiri ure pozneje je pa iz druge sobe v istem nadstropju izginil damski plašč. Tak primeri se ponavljajo. Ker ne more pri vsaki hiši stati straža, bo treba na vsak način strožjih sredstev, da se beračenje odpravi. Prepričani smo, da bo potem v našem mestu tudi manj tatvin.

Na jakosti in aromi dobiva, ako primešate Kathreinerjevi Kneippovi sladni kavi pravi »Francikov« dodatek!

Ribji trg. Današnji ribji trg je bil srednje založen, kupčija pa je bila dobra. Prodajali so velike sardele po 12 Din, škombre po 16 Din, ribe sv. Petra pa po 26 Din kilogram.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 7.8 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 6.4 stopinj C; barometer je kazal pri 14.5 stopinjah C 740.7, reduciran pa 738.8; relativna vlaga 98; vreme je tiho in oblačno. Vremenska napoved pravi: hladno in spremenljivo vreme bo trajalo še nekaj dni.

Kino Union. Danes v petek je kino radi protesta proti velikim obremenitvam zaprt. Jutri v soboto se predvaja veseloigra »Hči polka« iz Any Ondro. Film je zelo zabavne vsebine, poln komičnih situacij in vojaških pohodov na tihotapce.

Grajski kino. Danes v petek je kino radi protesta proti velikim obremenitvam zaprt. »Havajska roža«, sijajna, najuspešjša opereta se začne predvajati jutri v soboto. Glavne vloge: Martha Eggerth, Svetislav Petrovič, Ernst Verebeš, Hans Fldesser. »Havajska roža« je vefilm s krasno godbo in še krasnejšim petjem. Pripravlja se največji film, kar jih je filmska industrija ustvarila: Jana Kiepure »Pesem za tebe«.

Pri glavobolu, omotici, šumenju v ušesih, porušenem spanju, slabovoljnosti, razdraženosti sezite takoj po staroizkušeni »Franz Josefov« grenčici.

Narodno gledališče

REPERTOAR:

Petek, 19. maja. Zaprto.
Sobota, 20. maja ob 20. uri »Adieu Mimi!«. Znižane cene. Izven.
Nedelja, 21. maja ob 15. uri »V kraljestvu palčkov«. Prireditev mariborskega ženskega društva.

Ponovitev operete »Adieu Mimi!«, ki je ob letošnji premieri občinstvo kar naj-sijajneje zabavala, bo v soboto ob 20. uri. »Adieu Mimi!« je eno najbolj uspešnih del operetnega žanra ter ga odlikujejo vse lastnosti res dobre operete: nad vse zabavna vsebina, veselo, do kraja zapleteno dejanje ter ognjevita in melodiozna glasba. Zasedba je zelo posrečena ter nastopi ves operetni in dramski ansambl ter zbor. Dirigira kapelnik Herzog, režija je Harastovičeva. Pri tej predstavi veljajo znižane cene.

Pri številnih nadlogah ženskega spola povzroči »Franz Josefov« grenčica najboljše olajšanje. Spričevala klinike za bojne ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo milo odvajajoče »Franz Josefove« vode, zlasti pri otročnicah z najboljšim uspehom. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mrlič telefonira. Kaj tacega ni mogoče samo v Ameriki, temveč tudi pri nas! Te dni je prispel privatni uradnik g. S. iz Zagreba v svoj rojstni kraj k pogrebu svoje matere. Nemalo se je pa začudil, ko se je vračal iz mesta proti domu in zagledal na običajnem kraju naznanilo, da bo prihodnji dan — njegov pogreb. Ker nobenega drugega človeka z enakim imenom v kraju ni, zato je lahko umrl samo on. Hitro k bližnjemu telefonu! Nekaj ostrih besed in grožnja živega mrliča s pritožbo na pristojno mesto. Pa so rekli g. telefonist, da je pomota izključena, ker živ ne more biti mrtev. Končno je lahko le majhna napaka, ki se da hitro popraviti in živ človek itak nima posebne škode, če je za nekaj časa uradno mrtev. Pa se je g. S. iz Zagreba potožil in zadovoljil s tem izgovorom in odgovorom brez pritožbe na pristojno mesto. Sicer pa ne vemo, kam se pošiljajo pritožbe mrličev. Snel je z deske svoje lastno naznanilo smrti in pogreba in ga vtaknil v žep, kajti je lahko nekaj časa tudi mrtev, vsaj za — upnike!

Dve nezgodi. V Spodnjih Hočali je padel predvčerajšnjim 18letni hlapec Jože Jurše tako nesrečno, da si je nalomil desno roko. V Vosku pa je padel iz šole grede 8letne Srečko Petek in si zlomil levo nogo. Oba se zdravita v bolnišnici.

Od doma je pobegnil. Pretekli ponedeljek je pobegnil od doma 13letni sin šolskega sluga Joško Petek, učenec I. razreda meščanske šole, stanujoč na Magdalenski cesti. Deček je dobro razvit in obločen v kratke, rjave hlače, črnosivo zimsko suknjo in ima obute visoke čevlje. Kdor bi o dečku kaj vedel, naj javi policiji ali očetu, ki mu bo za to zelo hvaležen.

Brezobziren avtomobilist. Na Janževih gori je predvčerajšnjim popoldne podrl neki avtomobilist 49letnega progovnega delavca Jakoba Podkrižnika na tla. Pri padcu se je Podkrižnik hudo poškodoval na glavi in obeh rokah. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

Ponesrečen kolesar. Včeraj dopoldne so pripeljali v bolnišnico 23letnega krovca Josipa Kirhbergerja, ki je padel v Radvanju s kolesa tako nesrečno, da si je zlomil desno klučnico.

Otrokova nezgoda. Včeraj popoldne je padel po stopnicah v Kejžarjevi ulici 7letni Milan Zavadvav in se hudo poškodoval na glavi. Od bolečin je otrok omedlel in so morali poklicati reševalce, ki so ga z avtom prepeljali v bolnišnico.

Sirov pretep. Včeraj dopoldne so pripeljali v bolnišnico 27letnega delavca Alojzija Vidmarja s Koroške ceste, ker ga je v pretepu v Sodni ulici sunil njegov tovariš s tako silo, da je padel in si pri padcu nalomil klučnico in hudo poškodoval tilnik. Vidmar je svojega tovariša prijavil policiji.

Tri aretacije. Preteklo noč je policija aretirala Franca K. zaradi tihotapstva, neko mlado Miciko P. radi tajne prostitucije in nekega Poldeka S., ki je pijan razgrajal po ulicah.

Pismo že davno „mrtvega“

Glas pogrešanca iz daljne sovjetske Rusije.

Prečudna je usoda, polna bridkosti in trpljenja nekdanjih vojnih ujetnikov, ki se po dolgih letih javljajo nepričakovano, kakor iz groba. V naš Guštanj so dospela nedavno iz daljne Rusije tri pisma trpina jetnika, ki so ga svojci že dolgo smatrali za mrtvega. Ujetniku samemu pa se je po 18 letih neprestanega iskanja vendarle posrečilo najti stike s svojim sorodnikom, orožniškim kaplarjem g. Pasičem, ki službuje v Dravogradu.

Radovan Kvočka, doma iz Rakovice v savski banovini je služil pri karlovškem domobranskem polku. Ob izbruhu svetovne vojne leta 1914. je bil med prvimi v Karpatih ujet in odpeljan v rusko ujetništvo. Od takrat je izginila za njim vsaka sled in so bila tudi vsa prizadevanja, da bi ga kje našli, brezuspešna. Šele sedaj, po 18 letih, je prispelo njegovo pismo na omenjenega sorodnika Pasiča v Dravogradu, v katerem opisuje Kvočka obupne razmere v Rusiji, hud boj za obstanek, hrepenenje po domovini in po povratku k svojcem. Kvočka piše, da se je v Rusiji oženil in ima tudi tri otroke. O korna je njegova pisava v srbohrvaščini, ki je pomešana z ruščino in se le s težavo da razbrati pretresljiva vsebina, ki nazorno slika sedanje razmere v Rusiji: »Prebivam v vaši Voznesenki v zaporoškem okrožju. Pisal bi rad več, radi

cenzure ne smem. Sporočam Ti, dragi nečak, da sem zdrav... Tvoje edino pismo sem prejel in ga razumel, samo tega ne vem, kaj more to biti, da mi ne more nikdo pomagati in me rešiti iz tega pekla. Pisal sem že na vse štiri strani sveta, tudi v Ameriko, a od nikoder ni glasu, ki bi se me usmilil in mi ponudil pomoč, me rešil smrti in dal meni in moji družini košček kruha. Delam noč in dan, podnevi v tovarni za čevlje, ponoči pa šivam doma sam. Sem kakor vsi drugi pod strogim nadzorstvom vojakov, da ne bi pobegnili... (na papirju so madeži, kakor da bi na njegovo kapljale solze). Rdeči križ naj se me usmili. Pošlje nam naj koruze in prosa, ker nimamo kaj jesti. Sporočam Ti, da sem iskal pomoči po vseh mestih pri konzulatih, a odgovora ni in ga najbrže ne bom dočkal. Potni list, ki sem ga dobil pred leti, so mi odvzeli in prav tako vse ostale dokumente. Prizadevam si, da bi do bil nov potni list, ker za vožnjo do meje imam prihranjenih toliko rubljev...«

Svoje obupno pismo končuje Kvočka: »Stori, ljubi nečak, kar je v Tvoji moči in vedi, da me moči zapuščaj. Ne morem več pisati in ne gošiti!«

Kvočkovo pismo je gospos Pasič izročil guštanjškemu Rdečemu križu, ki je ukrenil vse potrebno za rešitev ubogega trpina iz Rusije.

Ptuj

Celjski grofje na ptujskem odru. Pred dnevi so odigrali ptujski dijaki v Mestnem gledališču pred nabito polno dvorano Kreftove »Celjske grofe« v režiji osmošolca Ivana Bratka. Spodobilo bi se, da spregovorim nekaj besed o tej priveditvi, ki je prinesla nam Ptujčanom lep, nepozaben večer. Naši dijaki so se potrudili in odigrali to novo slovensko odersko delo Bratka Krefta zelo dobro, ker nas je vse skupaj presenetilo, kajti to je bil za njih že precej trd oreh. Zanimivo in omembe vredno pa je dejstvo, da so ta večer počastili gledališče s svojimi obiskom tudi nekateri trdi ptujski Nemci in nemškutarji, ki se drugače na gledališču izogibajo vseh sličnih prireditev. Glavne vloge so bile srečno porazdeljene in z nekaj manjšimi nedostatki izvrstno podane. Pri ostalih manjših vlogah se je čutila rahla nesigurnost, ki se je proti sredi igre izgubila. Zadržila nas je gđ. učiteljica Mlakerjeva v vlogi Veronike. Igrala je z dušo in srcem mirno, ter do umela svojo vlogo, kot odlomek življenja srednjeveške kastelanke, ki mora na gramado radi ljubezni. Njene besede so dale same na sebi čutili tih in prikrit strah pred smrtjo, sovraštvo do zatiralca nje ljubezni in rahlo upanje v Friderikovo zvestobo. Končno tragično spoznanje, bolno razočaranje, je podala tako pristno, življenjsko doživeto — njen jok in prošnje za življenje je bil višek! Iznemal nas je g. Zentrih v vlogi pravdača, ki ga je izvedel kar najbolje. Osmošolec Senčar v vlogi Friderika se ni nikakor mogel vživeti v vlogo, kar se je najbolj opazalo v izpovedi v drugem dejanju.

Vsa izpoved je bila nekako nenaravno izpovedana, kar je vplivalo na solgalce precej občutno in bi se drugo dejanje lahko boljše obneslo, kot se je. Piccolomini je imel prenežen glas, manjkalo mu je odločnosti. Barbara je bila premrtva. Vsej igri pa je mojstrski kraljeval g. Vedenik v vlogi Hermana. V splošnem je bil Herman poleg Veronike in pravdača najboljši. Izvrstno je podajal prezir in gnus do tržanov in meščanov. Vsi nenadni izbruhli, porazi, obup in razočaranje nad svojimi življenjskimi cilji so bili umetniško na višku. Zadnje besede Hermana v petem dejanju so pretresle vsakogar. Tam je pokazal vso svojo igralsko zmožnost, kako je sivolasi Herman omagal pod težo razočaranj: »Jaz nimam sina... zakaj moram umreti« — in z vso grozo izveden priveditvi smrti. Mlademu umetniku iskrene čestitke! Simpatična pojava na odru je bil pater Gregor, katerega je dobro zadel g. Rožmarin. Malo smeja nam je pripravil g. Kureš v vlogi gvardijana. Sodnik je bil zelo slab. Utriku se je poznala nesigurnost, drugače pa je bil dober, toda premalo grofovstva je bilo v njemu. Zanimiv tip je bil Jošt, ki se je zelo dobro odrezal, samo včasih je trenutno pozabil, da je Jošt. Trgovec, padar in pek so bili na mestu in čutilo se je, da jih je mikastila krepka roka režiserja. Igra je sama na sebi splošno dobro izpadla. Pripomniti pa bi bilo treba, da je bilo skrajno robato vpadanje peka v tretjem dejanju pri izpovedi Veronike. Del publike je bil zelo nediscipliniran, namreč smejal se je v najbolj tragičnih momentih. V nedeljo so igro ponovili. Vsekakor pa je pri ponovitvi, kakor sem slišal, stvar mnogo boljše izpadla. B.

Mežiška dolina

Zasačena tihotapca. Že nad dve leti so naše, kakor tudi avstrijske obmejne oblasti neprestano zasledovale in iskale sled za dobro organizirano tihotapsko družbo, ki je po našem teritoriju kupovala govejo živino in jo na tistem spravljala preko meje. V obmejnem pasu med Strojno in Dravogradom so se v zadnjih 2 letih dan za dnem oglašali pri posestnikih kupčevalci goveje živine in sklepali kupčije. Navadno sta hodila skupno dva mešetarja, ki sta se pogodila za ceno in točno določila dan, ko bosta prišla po živino. Ker so ti mešetarji točno in redno plačevali, niso kmetje ničesar sumili. Pred dnevi pa so prišli guštanjški orožniki na sled tej dobro organizirani tihotapski družbi. V deževnem vremenu je orožniška patrolja pod vodstvom narednika g. Mesesnela iz Guštanjja ves dan in noč čakala v zasedi ob meji. Ko sta jo v ranih urah primahala nič hudega slutec preko meje avstrijski državljani Hugo Oraš in neki domačin, so oba orožniki aretirali. Pri preiskavi so našli pri Orašu skritih v klobuku 1.000 Din, v čevljih pa 150 šilingov. Ker se je Oraš pri zasliševanju zapletel v protislovja, so ga orožniki v družbi tovariša domačina izročili v sodne zapore.

Građnja tekstilne tovarne. Pri Dravogradu, kjer je pred leti pogorel umetni Jamnikov mlin, je na ruševinah te dni oživelo. Prišli so delavci, ki kopljejo in podirajo staro zidovje, zidarji pa pripravljajo material za građnjo tekstilne tovarne, ki jo gradita Komaver in Ornik iz Maribora.

Posledice pretepa. Že pred tednom so se v Guštanjju v neki gostilni hudo stepli domači fantje. V pretepu je neki delavec udaril s pepelnikom tako nevarno svojeja tovariša nekega A. R. po glavi, da so ga morali iz domače oskrbe prepeljati v bolnišnico.

Dobrodelna prireditelj. Olepševalno društvo v Guštanjju je letošnje pomlad uredilo lep park. Da bi krilo velike stroške je vprizorilo v Sokolskem domu veselo igro »Gospod senator«, ki je lepo uspela.

Poljčane

Opozorilo. Pripadnike Vodnikove družbe opozarjamo, naj nemudoma obnovijo naročnino pri svojem poverjeniku. Naročnina 20 Din je kljub današnjim težkim časom za prelepe knjige naravnost nizka.

Iz strelske družine. Po otvoritvi je postalo strelišče prava pravcata medeljska izletna točka, kjer se ne shajajo le strelci, ampak se urijo v streljanju tudi korajžne strelke. Ostro streljanje bo odslej vsako nedeljo in praznik od 15. do 19. ure.

Iz Sokola. Člani in drugi, ki se name ravajo udeležiti naraščajočega dne (18. junija) odnosno pokrajinskega zleta SKJ v Ljubljani (od 27. do 29. junija) in reflektirajo na 75% odnosno 50% popust po železnicah, se naj prijaviyo za legitimacijo, ki bo stala 5 Din, najkasneje do 1. odnosno 10. junija pri tajniku br. Ruterju. — Sosednja sokolska četa pri Sv. Jerneju priredi 18. junija popoldne zanimivo tekmo koscev ter se za obilen obisk priporoča! — Na binokostni ponedeljek vprizore naši Sokoli v režiji br. Živka veselo igro »Charleyevo tetko«. — Zdravo!

Sport

Štافتni tek skozi Maribor za prehodni pokal tvrđke »Shell« bo v nedeljo, 21. t. m. Doslej so prijaviili svoje sodelovanje ISSK. Maribor, SK. Železničar, SK. Rapid ter Sokol I.

Drugo kolo državnega prvenstva mostev v tenisu. V nedeljo, 21. t. m. nastopi proti ISSK. Mariboru v Ljudskem vrtu SK. Železničar. Tekmovanje se prične ob 8. dopoldne na prostorih ISSK. Maribora. SK. Železničar pošlje v boj tele gospode: Berganta, Zakotnika, Pušenjaka, Škapina in Mazija, ISSK. Maribor pa gg. Gasperina, Poša, Voglarja, Masteka, inž. Černigoja in Babiča. V tekmovanju dam bosta zastopali ISSK. Maribor ga. Ravnikova in Hribarjeva, SK. Železničarja gđc. Legatova in Žerovčeva.

Medklubski odbor LNP, službeno. Naknadno k včerašnjim objavam se dovoli v nedeljo, 21. t. m. prijateljska tekma SK. Rapid : Čakovečki SK. ob 16. v Čakovcu. Službujoči odbornik g. dr. Mez-narič, Čakovečki SK. naj obvesti o tem g. Oberlinterja v Ptujju.

Odbor za delegiranje sodnikov pri MOLNP. Prijateljsko tekmo SK. Rapid : Čakovečki SK., ki bo v nedeljo, 21. t. m. ob 16. v Čakovcu sodi g. Oberlinter.

Dve brošuri za pokrajinski zlet v Ljubljani. V času od 6. do 30. junija bo v Ljubljani ob priliki proslave 70letnice ljubljanskega Sokola prvi pokrajinski zlet SKJ. Po izrednem pomenu, ki mu ga daje omenjeno slavje, je ta izlet zasnovan na najširši podlagi. Na zletu bodo sodelovali vsi domači Sokoli pa tudi ostali, ki so včlanjeni v slovanski sokolski zvezi. Zleta se bodo udeležile tudi močnejše delegacije v mednarodni telovadni federaciji včlanjenih telovadnih organizacij, kakor Francozi, Belgijci in Luksenburžani. Zletni odbor bo izdal ob priliki zleta dvoje brošur, v katerih bodo navodila za zlete in spored zletnih dni ter inserati naših tvrđk. V Mariboru pobira inserate za ti brošuri poseben pooblaščenec zletnega odbora. Naj ne bo podjetja, ki bi ne inseriralo v omenjenih brošurah, ki bosta izšli v ogromni nakladi.

Waleški princ ljubitelj živali.

Popularni angleški prestolonaslednik, waleški princ, je velik ljubitelj živali. Posebno pri srcu pa so mu njegovi trije psi-terierji, si so res prekrasni eksemplariji. Princ jih je krstil z imeni Cora, Hamish in John. Vse kaže, da je princ posedoval ljubezen do psov po svoji stari materi, kraljici Viktoriji, ki je negovala nič manj, kakor 83 psov. Najljubše sčene je moralo ležati v njeni lastni postelji, ko je umirala. Znan slikar živali Ward Binks, ki je »portretiral« prinčeve pse, pripoveduje, da pozna pasja trojica prav dobro svojega gospodarja, kadar se pripelje z avtomobilom domov. Čim zaslisljo njegov avtomobil pred palačo, takoj planejo k vratom. Princ ima najrajši psičko Coro, ki ga spremlja tudi na njegovih poletih.

G. Pr.:

Paragrafi

Ko bi se zakon strogo izvajal, bi bil vsakdo izmed nas več v zaporu ko doma. Gospod Tomaž Košutnik, uradnik nekega državnega urada, stanujoč tam nekeje okoli Kačje vasi, si je izprosil pri svojem šefu dovoljenje, da sme jutri zjutraj izostati iz urada, da pogleda za drvi. Zima je trkala na vrata, pa se je bilo treba zgeniti.

Gospod šef sicer ni bil preveč prijazen, pa je vendar dovolil gospodu Tomažu, da izostane, »ampak samo za dopoldne«.

Gospod Košutnik je šel pa je hodil od trgovca do trgovca. Drva draga tukaj, draga tam, in gospodu Košutniku se je kar škoda zlelo denarcev, ki si jih je bil s tolikšno muko prislužil s prekournim delom v uradu.

Nazadnje je gospod Tomaž le nekeje izteknil drva, ki so bila malo cenejša od drugih (po 280 dinarjev seženi). Pogodila sta se s trgovcem za dva sežnja, nakar je šel, da poišče voznika.

Ura gospoda Tomaža je kazala že skoraj na deset.

Ko je dobil voznika, se je pogodil z njim, potem sta pa šla, da naložita drva. Voznik je začel nakladati drva na voz.

Gospod Košutnik je gledal voz in drva, kolikor jih je voznik naložil, pogledal je tudi drva, kolikor jih je bilo še na tleh, in je nevarno zmajal z glavo:

»Ampak, prijatelj, vsa ne pojdejo na voz. Bolje bi bil naredil, ako bi bil najel še en voz.«

Voznik je potihem izgovoril psovko, ki je letela na razumevanje gospoda Tomaža, kar se tega posla tiče, glasno pa je dejal:

»Če ste vi uradnik, voznik še niste, in me nikar ne poučujete!«

Pred takšno argumentacijo je gospod Tomaž vrgel puško v koruzo.

Šla sta. Že se je ura pomikala na enajst. Voz je kar v diru drčal po novo asfaltiranih ulicah. Voznik je prešerno-pokal z bičem in z zaničljivim nasmeškom pogledoval Tomaža, ki je moral skoraj teči, da ga je dohiteval.

Ali ko sta prišla do določene ulice, se je situacija bistveno spremenila. Konja sta se ustavila. Pritisnila sta tista dva sežnja na kolesa in voz se ni hotel nika-

mor več premakniti. Voznik je začel naves glas robantiti. Bič je žvižgal, gospodu Tomažu se je pa dobro zdelo, ker se je uresničil njegov pesimizem, ki ga je bil pokazal, ko sta nakladala drva.

Konj sta hrzala in se napenjala, da bi potegnala voz, voznik pa je neusmiljeno švrkal z bičem po konjskih plečih.

»Kaj boste trpinčili ubogi živali!« je zaklical neki gospod vozniku.

»Kaj vam pa to mar, gospod! Skrbite zase!«

Neka elegantna dama je pristopila vsa razburjena:

»Kje pa smete tako trpinčiti živali? Kaj ne veste, da je to prepovedano? Jaz sem članica Društva za varstvo živali.«

»Kaj meni mar, kaj ste vi!«

»Glej ga, glej, nesramneža!«

»Pomislite, kaj bledetate, če ne, vam pokažem, kdo je nesramnež!«

»Stražnik! Stražnik!«

Voznik je udrihal kar naprej kakor za stavo in se obregnil proti gospe:

»Kakor da mi to društvo hrani konje! Stražnik se mi je prikazal.«

»Čigavi ste?«

»Zalopaj?«

»§ 326 starega kazenskega zakona pravi: Z zaporom od enega do petih dni se kaznuje, kdor vprežno živino javno trpinči ali pa pretepa in muči.«

Pol dvanajstih.

Gospod Tomaž se vtačne:

»Prosim vas, gospod stražnik, pustite naju na miru. Jaz sem državni uradnik in imam samo dopoldne dopust, da si kupim drv.«

»Jaz opravljam svojo dolžnost.«

»Jako važno. Kakor da bi bila ta dolžnost, da ovirate ljudi pri njih opravilih.«

»Prosim vašo legitimacijo.«

»Kaj pa imate vi z menoj?«

»§ 302 kazenskega zakona govori: Kdor razžali uradno osebo, kadar posluje, bo kaznovan z zaporom ali pa z globo; če je pa razžaljenje javno, z zaporom do 15 dni in z globo.«

Gospod Tomaž je zakašljal, mrko pogledal stražnika in izvlekel legitimacijo.

Voznik je preklel stražniku dušo in telo.

»Po § 326 je kletvina prepovedana.«

Voznik je napravil še nekaj opomb tudi k temu paragrafu, ki ovira naš lep jezik, da ne more do svojega popolnega izraza.

»V imenu zakona z menoj!«

(Konec jutri!)

Spomini na „Zeleni kader“ v pohorskih gozdovih

Doživljaji vojvode pohorskih dezertarjev. Ob 15letnici četovanja.

9. Pri kebeljskem župniku.

Pri svojih pohodih po južnem Pohorju sem zvedel, da je na Keblju nad Konjicami narodno zaveden župnik, ki je tudi okusil avstrijske ječe. Nekoč, ko je bilo slabo vreme, sem se oglašil pri njem in sem mu zaupal vse. Teden dni me je skrival pri sebi in me gostil ob najboljši postrežbi in najlepših razgovorih o bodočnosti Jugoslavije. Vili mi je mnogo poguma, da vztrajamo do skorajšnjega konca. Možakar se ni motil in nikdar ga ne pozabim.

Ob odhodu iz Keblja sem kupil pri mežnarju telička, da ga povedem tovarišem v skrivališče na Pesek. Nenadoma prideta po cesti 2 konjiška orožnika in me vprašata: »Kam?« Pravočasno sem potegnil klobuk na oči, z brado in razcapano obleko sem bil kaj malo podoben Šarhu, ki ga je tiralica slikala kot obrtega, dobro oblečenega moža. Podoben sem bil nekemu drvarju, pa tudi s konjiškimi narečjem sem dosegel, da se jima nisem zdel sumljiv. Odvrnil sem, da žem tele k neki hiši, ker se je izgubilo v gozdu. Sicer neroden izgovor, pa sta ga vendar vtaknila v žep in — odšla.

Pozneje sta najbrž izvedela, da je »dezertar Šarh« gonil tele v planino, kajti že prihodnji dan se je pričela gonja za dezertarji tudi po južnih obronkih Pohorja. Budno smo morali paziti na gibanje »špic« tudi v tem, do takrat še najbolj

varnem predelu. Pa nam niso mogli do živlega, čeprav so se v gostilnah zaklinjali, da bodo »Šarhovci« v nekaj urah v njihovih rokah...

10. Pljučnica!

Pomladanska sapa je na Pohorju tako ostra, da pretrese človeka do mozga. Zlasti vetrovi iz Savinjskih alp in od Karavank prinašajo bolezen: Vzlic takim neprijetnostim so patrolje neumorno stikale za ubežniki. Od Rogle smo se razpršili na vse strani kot ovce pred volkovi. Do Peska je bilo predaleč in Bogve, če ne bi zasledovalcem, prihajajočim iz Mislinjske doline, padli v naročje. Izdal sem parolo: »Vsak se skriva sam in brani na lastno odgovornost.«

Vedno sem bil trdnega zdravja in mi svojčas niti kolera ni mogla do živlega. Zaradi večdnevnega skrivanja ponoči in podnevi sem pa neizprosno klonil. Lotila se me je pljučnica! Kaj bom v mrazu in mokroti sam, čisto sam? K hišam ne smem in je tudi predaleč. Videl sem že smrt pred sabo, vendar sem sklenil, da skušam kljub strašnemu zbadanju priti do Ruške koče. Za pot 2 ur sem rabil celih 5 ur. Stric Sernc me je takoj skrivil v podstrešni sobici. Obvestil je mater, ki je še isto noč prihitela v planino. Z domačimi zdravili sem v 2 tednih toliko okrevjal, da sem lahko nadaljeval četovanje po planinah.

Stricu Serncu se moram zahvaliti, da me niso našli, dasi so orožniki in vojaki vsak dan stikali za menoj. To je tem bolj omembe vredno, ker bi bil po kazenskih določilih tudi gostitelj dezertarjev moral v zapor. A strica Sernca to ni plašilo, da je le storil samaritansko delo.

In Ti mati, neizmerna je bila Tvoja ljubezen do begajočega sina!

11. Orožniki streljajo...

Spomladi 1918. leta je preganjanje dezertarjev doseglo višek. To je bilo za nas tem slabše, ker nismo mogli več tako lahko do kmetov. In vendar nam je bilo mleko potrebno, toda odkod ga naj dobimo?

Odločil sem se, da pojdem sam k Sp. Freglu, posestniku nad Šmartnom. Zeleno vejo so pozabili vtakniti za zid, zato nisem niti slutil nevarnosti. V veži zagledam Jurija Frica - Ramasnika, doma pod Žigartom. Ta mi skrivaj daje znamenja, da naj odidem. V sobi je polskavski orožnik z nekim neznanim ubežnikom delal zapisnik. Ko me zagleda v veži, skoči pokoncu, vpije »Halt!« in zagrabí puško. Toda preden priteče iz sobe, sem se kot sin planin že spustil kot strela v gozd pod hišo. Več strelav in krepkih nemških kletvic je frčalo za menoj, toda jaz sem bil pol ure pozneje že spet pri svojih tovariših — čil in zdrav.

12. »Dezertar Šarh« v Mariboru.

Po dolgem času bi se bil rad na lastne oči prepričal, kako propada Avstrija. Rušanci so mi sporočali točno stanje in tudi časopise sem včasih dobival. Silno me je mikalo v Maribor. Toda — kako?

Po naključju smo zvedeli, da neki mariborski gostilničar kupuje svinjino od

pohorskih kmetov. V Šmartnem sem kupil prašička, nabasal nekaj v nahrbtnik in hajd na pot — v železnižarski obleki. Prepričan sem bil, da me že zaradi dolge brade ne more nihče spoznati. V dobi hude lakote, ko so živeli meščani v znamenju najrazličnejših »kart«, sem bil pri gostilničarju S. zelo dobrodošel. Po imenitno opravljeni kupčiji sem sedel v točilnici med goste-vojake. Prisluskoval sem razgovorom o frontah, se veselil splošnega nerazpoloženja in zabavljanja. Včasih sem črlnil tudi kakšno krepko vmes, da so dobili še več poguma za kritiko. Govorili so tudi o »zelenih kadrih«, ki jih je vedno več. Narednik, ki je sedel pri sosednji mizi, je posegel v naš razgovor, češ: »Mi jih bomo že dobili! Jutri gremo iskat dezertarja Šarha na Pohorje! 60 kron nagrade je za živlega, 30 kron za mrtvega! Ni hudič, da bi se tako skrivali, da jih ne bi našli mi — frontovci!«

Zla slutnja me je obšla, toda zadrege nisem pokazal. Dejal sem ravnodušno: »Pa pravijo, da je do zob oborožen!« Zaničljiv posmeh je bil njegov odgovor. Takoj sem sklenil, da temu gizdalinu zagodem eno prav po rokovnjaško! Ob odhodu sem natakariči dal v veži listek s prošnjo, da ga nekoliko pozneje izroči naredniku v točilnici...

Jaz sem jo kar najhitreje po bližnjicah odkuril mimo Peka k svojemu kadru. Živo sem si predstavljal začuden obraz gostobesednega narednika, ko je čital moj listek:

»Jaz sem dezertar Šarh od pohorskega Zelenega kadra.«

(Se bo nadaljevalo.)

Trideset let zakrita lepota

V Hollywoodu je napravila samomor milijonarka Margareta Keithova, ki je spa dala nedvomno med najoriginatnejše Američanke. Margareta Keithova je živela polnih 30 let menjaje v svojih hišah v Hollywoodu in je ves ta čas skrbno skrivala svoj obraz pred vsakomur. Ljudje, ki so videli njen obraz, se dajo sešteti na prstih. Njena sestra, ki tudi živi v Hollywoodu, je izjavila, da je imela sestra zelo lep in simpatičen obraz. Čudnaška pokojnica je vedno govorila, da skriva svoj obraz zato, ker ne mara ljudi. Pač pa je močno ljubila knjige, lepo glasbo, cvetje, drevje in morje. To ji je povsem zadostovalo.

Ko je Margareta Keithova izpolnila 19. leto starosti, je izstopila iz šole St. Mary v Chicagu. In tedaj je storila svoj čudnaški sklep, da svojega obraza ne bo pokazala nobenemu živemu bitju več na svetu. Takrat je imela premoženje v znesku 1 in pol milijona dolarjev. Presehlila se je v Hollywood, kjer si je dala zgraditi dve hiši, katerih vsaka je veljala 50.000 dolarjev.

Arhitekt, ki ji je gradil hiši, ni nikdar videl njenega obraza. Vse svoje želje mu je sporočala pismeno. Tudi nobena njena služkinja ni poznala obraza svoje gospodarice. Čudakinja pa je nenavadno ljubila mačke. Ko ji je nekoč poginila ena

njenih mačk, jo je dala pokopati v posebni grobnici. Za mačkin »pogreb« je plačala Keithova 200 dolarjev. Prav tako draga je bila pozneje vsaka zadnja pot njenih mehkočlanih ljubljencev.

Miss Margareta Keithova, ki je nedavno izpolnila svoje 49. leto, je iz neznanih razlogov izvršila samomor. V svoji oporoki je določila, da mora njeno truplo ležati tri dni v neki sobici njene hiše, ves ta čas pa mora neprestano igrati orkester. Nihče pa ne sme pogledati njenega obraza. Določila je tudi glasbeni spored, ki naj ga izvaja orkester. Izbrala si je naslednje skladbe: Beethovno sonato »Mesečina«, Gounodovo »Ave Maria« in Schubertovo »Nedokončano simfonijo«.

Na pokojnično željo je bilo truplo sežgano, pepel pa je bil raztrošen po cvetju in drevju na njenem vrtu. Tako je umrla Margareta Keithova in odnesla s seboj v grob tajnost svojega ekscentričnega življenja.

Ponesrečen trik praškega berača.

Na Vaclavskih namestih v Pragi je policija pred dnevi aretirala 50letnega berača Lacino, ki je v mestu splošno znan. Možakar se je namreč v napornem izvrševanju svojega dobičkanosnega poklica napil daleč nad običajno mero in je v pijanosti zmerjal pasante, kakor da so njegovi hlapci. V sobi policijskega ko-

misarja, kjer naj bi bil zaslišan, je potegnil iz žepa neki prašek in ga požrl, preden mu je mogel kdo izmed navzočih to preprečiti. Ko je še rekel: »Požrl sem ciankali! Sovražim ves svet in zato hočem umreti!«, se je zgrudil kakor nezavesten na tla. Takoj je bil z reševalnim avtomobilom prepeljan v bolnišnico, kjer je bil naglo zdrav in je priznal, da je nezavestel le simuliral. Obenem pa se je tudi ugotovilo, da je Lacinova desnica, ki jo je imel vedno obvezano in s katero je vzbujal pri pasantih usmiljenje, popolnoma zdrava. Izrabljal jo je le kot trik za uspešnost svojega obrta. Zdravnikom je priznal, da je požrl na policiji namesto ciankalijskega navaden — sladkor.

»Gozd pesnikov«.

Nasprotno carinskim predpisom, ki prepovedujejo uvoz drevja in sadik, je carinarnica v Kellu na nemško-francoski meji spustila čez mejo brez vseli ovir dve smreki, ki ju je poslal iz Stralsunda Gerhart Hauptmann na naslov znanega gledališkega režiserja Lugne-Poeja. Ta režiser se je sedaj popolnoma umaknil iz gledališkega življenja in uživa pokoj na svojem posestvu blizu Pariza. Slavni režiser je namreč naprosil vse znamenitejšje avtorje, katerih dela je v svojem gledališkem delovanju režiral na oder-

skih deskah, da mu pošljejo kako drevo, ki ga bo vsadil na svojem posestvu v majhnem »gozdu pesnikov«. Bernard Shaw mu je poslal velik hrast, Savoir brezo, Maeterlinck dva evkaliptusa, Romain Coolus palmo in sedaj še Gerhart Hauptmann dve smreki. Vsako drevo ima pritrjeno na deblu ploščico z imenom darovalca.

Kongres na odprtem morju.

Dne 29. julija se bo pričel mednarodni kongres za moderno arhitekturo. Kongres bo letos izjemno ves čas svojega trajanja na odprtem morju, in sicer med vožnjo od Marseilla do Aten. Parnik z udeleženci kongresa bo odplul prej navedenega dne iz marseillskega pristanišča in bo pristal šele po 17 dneh vožnje v atenskem pristanišču Pireju. Vse seje kongresa bodo izključno le na ladijskem krovu, oziroma v slabem vremenu v notranjih dvoranah.

4000 kg težko sveto pismo.

V Los Angelesu v Ameriki je izdeloval neki tiskarnar polni dve leti ogromno sveto pismo, ki tehta nič manj kakor 4000 kg. Z roko tiskane črke so tako velike, da se dajo čitati iz daljave 15 metrov. Knjiga ima nič manj, kakor 8000 strani. V nekem gozdu v okolici Los Angelesa bo zgrajena posebna cerkev, v kateri bo shranjeno to edinstveno sveto pismo.

Mali oglasi

Razno

GOSPODA.
ki je pri sestanku Maistrovih borcev pomotoma zamenjal siv klobuk, prosim, da ga od da pri blagajničarki v Nabavljalni zadrugi, kjer dobi svojega. 1909

MARTIN SAFRAN.
sobo-, črkoslikar, pleskar in ličar, Maribor, Slovenska ul. 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 1664

V GRAJSKI KLETI
danes sveže morske ribe. 1831

GUMBE IZ BLAGA
izgotavlja najboljše Plankl, Maribor, Tattenbachova ul. št. 16. 1808

STENICOL
uniči stenice z zarodom. Drogerija Kanc. 1403

DOLGO, BELO, OVČJO VOLNO.

afrik, žimo, nudi najceneje v Mariboru F. NOVAK, Vetrinjska 7, Koroška 8, Glavni trg št. 9. 1794

OBLEKE, ČEVLJE.
če tudi potrebne popravila, knjige, nakit, porcelan, pohištvo, perilo, plača najboljšo Grajska starinarina, Trg svobode. 1662

NAGOBČNIKE.
ovratnike, biče in vrvice za pse v veliki izbiri nudi Iv. Kravos, Aleksandrova c. 13. 1528

Prodajam

OTROŠKI VOZIČEK
prodajam. Grajska starinarina. 1815

MOTORNO KOLO
na prodaji! Vprašati: Komenškega ul. 13. 1793

Stanovanje

STANOVANJE.
tri sobe, opremljene ali prazne, s kuhinjo, po možnosti z vsem komfortom, v prtiličju ali prvem nadstropju, v okolici parka ali Tomšičevega drevoreda, solčno, lahko tudi v villi, išče solidna družina brez otrok. Naslov v upravi »Večernika«. 1814

Pouk

INSTRUKCIJE
daje brezposeln dipl. učitelj. Ponudbe na upravo lista pod »Dipl. učitelj«. 1616

Kupim

KUPIM ČISTE SLATINSKE STEKLENICE
po Din 2.— komad. Maribor, Kopitarjeva ulica 6, pri hišniku. 1812

Vinotoč Sölch

otvorjen!
Izvrsten bel burgundec
Badlova ulica 1,
pri novem parku.

Prodaja vina

Oskrbništvo grofic D'Avernas v Bresternici št. 6, prodaja vino od 5 litrov naprej à 5 dinarjev.

Agilne zastopnike

iščemo za prodajo računskih in razmnoževalnih strojev za Maribor. Prednost imajo oni, ki imajo dobre zveze z zasebnimi in javnimi ustanovami. Ponudbe je poslati pod šifro »Dobra eksistenca 1/B-1« na »Interreklam d. d.«, Zagreb, Masarykova 28. 1816

MODNI LISTI

FRANCOSKI IN NEMŠKI
V NAJVEČJI IZBERI V

TISKOVNI ZADRUGI
MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13